

2022/2170(INI)

24.7.2023

MNENJE

Odbora za regionalni razvoj

za Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

o ustvarjanju delovnih mest: pravični prehod in naložbe z učinkom
(2022/2170(INI))

Pripravljavec mnenja: Matthias Ecke

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za regionalni razvoj poziva Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. meni, da skladi kohezijske politike EU, namenjeni ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, ostajajo glavni naložbeni instrumenti EU in so ključni za podpiranje prehoda na podnebno nevtralnost ter pomoč ljudem in območjem, ki se soočajo z največjimi izzivi, pri čemer poskrbijo, da nihče ne bi bil zapostavljen, saj v regijah zagotavljajo naložbe v zelene tehnologije, kakovostne možnosti izobraževanja in zaposlitve ter možnosti za prekvalifikacijo in izpopolnjevanje; poudarja, da lahko skladi kohezijske politike podprejo ustvarjanje novih „zelenih“ poklicev ter pomagajo spremeniti in razširiti obstoječe poklice, da bodo zajemali nove in različne odgovornosti ter naloge, povezane s trajnostjo in varstvom okolja;
2. je prepričan, da je razvoj regionalne perspektive zelenega prehoda, med drugim tudi z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter socialnimi partnerji in sindikati, bistvenega pomena za pravičen prehod na gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij; želi opomniti, da so lokalne in regionalne oblasti pogosto v veliki meri odgovorne za izvajanje politik v zvezi z dostojnim delom, kakovostnimi delovnimi mesti in usposabljanjem ter da je zato ozemeljska razsežnost teh politik bistvenega pomena; v ta namen opozarja, da je pomembno v vseh regijah EU zagotoviti enake upravne zmogljivosti in dostop do financiranja;
3. poudarja, kako pomembno je, da kohezijska politika EU pomaga podjetjem pri tem prehodu in jih podpira tako, da se prepreči preselitev njihove dejavnosti zunaj meja EU;
4. pozdravlja koncept pravičnega prehoda, saj gre za edinstveno načelo, ki ga je treba upoštevati pri vseh vidikih prehoda na podnebno nevtralnost; ugotavlja, da je potreben ambiciozen, celovit, pravičen in pošten prehod, da bi obravnavali nenamerne distribucijske učinke zelenega prehoda, kot so večje regionalne neenakosti ter drugi gospodarski in socialni izzivi, s katerimi se lahko zaradi prehoda spopadajo nekatere regije, kot so manjša konkurenčnost podjetij v določenih sektorjih, izguba delovnih mest, odseljevanje in beg možganov;
5. poudarja, da bi moralo vsako financiranje EU prispevati k doseganju ciljev iz člena 9 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in evropskega stebra socialnih pravic;
6. poudarja raznolikost evropskih regij, od katerih se vsaka sooča z lastnimi teritorialnimi, gospodarskimi, infrastrukturnimi in demografskimi izzivi; poudarja tudi, da ni enotne rešitve za vse in da je treba podporo za pravični prehod, zlasti ukrepe, potrebne za ustvarjanje novih delovnih mest, prilagoditi lokalnim in regionalnim značilnostim, potrebam in naravnim pogojem ter upoštevati stopnjo vpliva na regionalno in lokalno konkurenčnost; zato poudarja, da je treba okrepiti dialog med nacionalnimi, lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter zagotoviti posvetovanje s predstavniki delavcev iz prizadetih regij; opozarja, da je treba za napredek pri zelenem in pravičnem prehodu okrepiti zmogljivosti in zagotoviti ustrezna sredstva na vseh ravneh, zlasti na ravni lokalnih in regionalnih uprav;

7. poudarja, da bi eden glavnih poudarkov pravičnega prehoda moral biti pospeševanje podjetništva in ustvarjanje zaposlitvenih možnosti za mlade v ogljično intenzivnih regijah, da bi podprli njihov trajnostni razvoj in preprečili odseljevanje ter beg možganov; želi opomniti, da se lahko sredstva kohezijske politike skupaj s povezanimi finančnimi instrumenti usmerijo v usposabljanje mladih in delavcev v teh regijah, s čimer dobijo dodatne spretnosti, potrebne za nova delovna mesta ali delovna mesta, spremenjena zaradi zelenega prehoda;
8. poziva Komisijo in države članice, naj obravnavajo razvojno past in stagnacijo rasti v mnogih evropskih regijah, tako da povečajo njihovo privlačnost ter sprejmejo ukrepe proti vprašanju zmanjševanja delovne sile, ki poteka sočasno z zmanjševanjem in staranjem prebivalstva v številnih državah članicah;
9. poudarja, da je Sklad za pravični prehod ključni instrument kohezijske politike, ki podpira regije, prizadete zaradi prehoda na gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij, saj gradi bolj trajnostno in raznoliko gospodarstvo, zagotavlja usposabljanje in preusposabljanje delavcev ter preko raziskav in inovacij ustvarja nova podjetja; poudarja, da lahko Sklad za pravični prehod ponudi resnično možnost za podporo delavcem, ki jim zaradi prehoda grozi brezposelnost;
10. ugotavlja, da Sklad za pravični prehod zagotavlja podporo območjem s subvencijami v sektorje, ki so najbolj ranljivi za morebitne posledice podnebne prehode, da bi zagotovili uravnotežen in homogen razvoj zadevnih območij;
11. poudarja, da morajo izobraževalne ustanove za zagotavljanje dolgoročne trajnosti novih modelov lokalnega gospodarstva ponuditi različne možnosti učnega načrta, ki so osredotočene na potrebe regije, ter izpopolnjevanje na prihodnjih področjih rasti, kot so neto nevtralnost, recikliranje, ponovna uporaba, industrija, ki varčuje z viri in energijo, ter s tem povezane storitve; meni, da morajo usposabljanje in ponovno usposabljanje delavcev, strokovno izpopolnjevanje, preusposabljanje in vseživljenjsko izobraževanje zagotavljati, da nihče, ne glede na svoje področje dela, vrsto pogodbe, spol ali geografsko lokacijo, ne bo zapostavljen na poti k zelenemu prehodu EU;
12. poudarja, da Sklad za pravični prehod zagotavlja podporo ogljično intenzivnim regijam, zlasti tistim, ki postopno opuščajo premogovniške in jeklarske regije; poudarja, da načrt za pravičen prehod ni enoten pristop za vse, zaradi neločljivih lastnosti vsake regije, ki je odvisna od ogljika; v zvezi s tem poudarja, da morajo načrti za pravični prehod upoštevati kompleksnost ciljnih regij, vključno z demografsko sestavo in socialno-ekonomskimi dejavniki, kot so jezikovne sposobnosti; poleg tega poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti podeželju in regijam s stalnimi naravnimi ali demografskimi omejitvami, kot so otoki, gore, najbolj oddaljene in obmejne regije, kakor je opredeljeno v členih 174 in 349 PDEU, saj so že prizadete zaradi zmanjšane dostopa do javnih in zasebnih storitev ter možnosti zaposlovanja in manjšega gospodarskega razvoja;
13. ugotavlja, da Sklad za pravični prehod potrebuje ustrezna finančna sredstva, da bo učinkovito podpiral prehod regij na podnebno nevtralnost; predlaga razširitev področja uporabe in proračuna Sklada za pravični prehod na druge industrijske sektorje in regije, na katere bo zeleni prehod enako vplival; vendar želi opomniti, da je bistveno poskrbeti,

da bo celoten proračun EU služil ciljem pravičnega prehoda in da bi moral širši Sklad za pravični prehod učinkovito dopolnjevati obstoječe finančne instrumente;

14. meni, da naložbe s socialnim učinkom ne morejo nadomestiti javnih socialnih izdatkov; vendar poudarja, da je pomembno z uporabo javnih in zasebnih naložb povečati zmogljivosti družbenih gospodarskih organizacij, da bi se pripravili na zeleni prehod; ugotavlja, da lahko naložbe s socialnim učinkom dopolnjujejo kohezijske sklade pri reševanju izzivov na poti k podnebni nevtralnosti, prispevajo k ustvarjanju delovnih mest in gospodarski diverzifikaciji v regijah ter podpirajo bolj trajnostno preobrazbo in gospodarski razvoj, če imajo merljiv socialni učinek na vključevanje, enakost, znanja in spretnosti ter zaposlovanje in obvladovanje demografskih sprememb; zato poziva Komisijo in države članice, naj sodelujejo, da bi zagotovile, da bodo z naložbami s socialnim učinkom v okviru zelenega in pravičnega prehoda odpravljene regionalne razlike na trgih dela in pri zaposlitvenih možnostih, zlasti v manj razvitih, podeželskih in oddaljenih regijah, da bi omogočili ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo; poudarja, da mora te zahteve izpolnjevati vsaka prilagoditev pravnega, regulativnega in gospodarskega okvira, namenjena naložbam s socialnim učinkom;
15. opozarja, da ima zeleni prehod močno razsežnost spola, saj so na zelenih delovnih mestih ženske večinoma premalo zastopane, izginjanje ogljično intenzivnih delovnih mest pa v večji meri zadeva moške; zato poudarja, da je treba vidik spola upoštevati pri oblikovanju in izvajanju vseh politik prehoda, da se na lokalnih trgih dela razlike ne bi še poglobljale; opozarja na pomen gospodarstva in sektorja oskrbe (kot sta otroško varstvo majhnih otrok in dolgotrajna oskrba) za socialno pravičen zeleni prehod, saj na tem področju prevladujejo ženske, kjer je ustvarjanje delovnih mest bistveno za prerazporeditev neplačanega skrbstvenega dela, kar je predpogoj za zagotovitev, da imajo ženske pri prehodu enake zaposlitvene možnosti;
16. poleg tega ugotavlja, da bi lahko izginotje ogljično intenzivnih delovnih mest bolj vplivalo na starejše generacije in ljudi v ranljivem položaju, ter poudarja, da je za vključitev teh skupin potreben pristop na podlagi temeljnih pravic v vseh politikah zelenega prehoda;
17. je še naprej prepričan, da bi lahko s pravičnim prehodom EU ne le preoblikovali v uspešno gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij, temveč bi lahko EU postala tudi svetovni model za to preobrazbo, ki je za naš obstoj nujna; poziva k uporabi novih sredstev EU za potrebne naložbe EU z močno teritorialno razsežnostjo; poudarja, da je kohezijska politika bistveno orodje na poti k gospodarstvu z ničelno stopnjo neto emisij, in meni, da je treba pri razpravi o prihodnosti kohezijske politike EU, tudi o reviziji večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in financiranju za obdobje 2028–2035, upoštevati, da je treba državam članicam na tej poti pomagati, da bi med drugim omogočil, da regionalne in lokalne skupnosti kar najbolje črpajo razpoložljiva sredstva; v zvezi s tem poudarja, da prihodnja kohezijska politika zaradi zelenega prehoda in izzivov, ki iz njega izhajajo, potrebuje zanesljivo in ustrezno financiranje.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	19.7.2023
Izid končnega glasovanja	+: 29 -: 0 0: 6
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	François Alfonsi, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Franc Bogovič, Vlad-Marius Botoş, Corina Creţu, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituţa, Dan-Ştefan Motreanu, Denis Nesci, Niklas Nienass, Andrej Novakov (Andrey Novakov), Alessandro Panza, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Rosanna Conte, Herbert Dorfmann, Sandro Gozi, Ana Miranda, Yana Toom, Stefania Zambelli
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Carlo Fidanza

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

29	+
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Dan-Ștefan Motreanu, Andrej Novakov (Andrej Novakov)
Renew	Vlad-Marius Botoș, Sandro Gozi, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Drașoș Benea, Corina Crețu, Matthias Ecke, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Marcos Ros Sempere
The Left	Martina Michels
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Ana Miranda, Niklas Nienass, Caroline Roose

0	-

6	0
ECR	Carlo Fidanza, Denis Nesci
ID	Rosanna Conte, Alessandro Panza, André Rougé, Stefania Zambelli

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani